

Sygnatura akt IV U 316/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2017r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym

Przewodniczący: ***SSO Alicja Romanowska***

Protokolant: sekr. sądowy Agnieszka Plata

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2017r. w Elblągu

na rozprawie sprawy

z odwołania S. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 21/12/2016 r. znak: (...)

o emeryturę pomostową

oddala odwołanie.

Sygn. akt IVU 316/ 17

UZASADNIENIE

Ubezpieczony S. G. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 21 grudnia 2016 roku, znak: (...), którą to decyzją organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury pomostowej.

Ubezpieczony w odwołaniu podniósł, że w okresie przed 1 stycznia 1999r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres 15 lat wykonywał wymienione w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze./ ucznia operatora ruchowo-przewozowego kolei, nastawiacza, kasjera biletowo-bagażowego, spedytora/.

W odpowiedzi na odwołanie, pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. wniósł o jego oddalenie. Pozwany organ rentowy, powołując się na przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2008 r.) wskazał, że do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze w myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych nie zaliczył okresu od 1.09.1972r. do 30.06.1975r., oraz od 1.03.1980r. do 30.11.2002r ponieważ stanowiska pracy zajmowane w w/wym okresach tj. ucznia operatora ruchowo –przewozowego kolei, kasjera biletowo-bagażowego oraz spedytora nie zostały wymienione w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony S. G. urodzony (...), w dniu (...) 2016r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

Ubezpieczony pracował w (...) spółka z oo (...) - (...) Zakładzie (...) w O.

- okresie od 1.09.1972r do 30.06.1975r. na stanowisku ucznia operatora – ruchowego przewozowego kolei,

- od 1.07.1975r. do 29.02.1980r. na stanowisku nastawniczego/ w tym zasadnicza służba wojskowa od 24.10.1975r. do 13.10.1977r./ ,

Od 1.03.1980r do 31.05.1981r na stanowisku kasjera biletowo-bagażowego,

- od 1.06.1981r, do 30.11.2002r na stanowisku ekspedytora /z wyłączeniem urlopów bezpłatnych od 1-31.07.1989r.1.10.-30.11.1989r., 1-14.04.1990r., 1.09.-31.10.1990r., 1-31.05.1991r.,1.09.-31.10.1991r.,1-30.04.1992r.,1.08-31.10.1992r.19-31.10.1993r., 2-30.04.1994r., 1.10.-30.11.1994r.,1.10.-18.12.1995r./ .

Poza sporem było, że ubezpieczony w dniu 13 września 2016r ukończył 60 lat , legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 29 lat 7 miesięcy i 27 dni lat, przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i ustawy o emeryturach pomostowych/ na stanowisku nastawniczego/ i rozwiązał stosunek pracy.

Ubezpieczony po 31 grudnia 2008r nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W ocenie Sądu odwołanie ubezpieczonego było niezasadne.

Zgodnie z art. 4 ustawy prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie z art. 49 w/w ustawy emerytura pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Bezspornym w sprawie jest, że wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zarówno w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Co prawda zgodnie z art. 49 pkt 1 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która po dniu

31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Jednak po myśli pkt 2 i 3 tego przepisu osoba taka musi spełnić warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 oraz art. 5-12 i w dniu wejścia w życie ustawy posiadać wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, to jest 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Regulacja wynikająca z przepisu art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych jest zatem regulacją szczególną w stosunku do tej, jaka wynika z art. 4 ustawy. Odstępstwo od zasady wynikającej z art. 4 pkt 6 ustawy (tzn. obowiązku wykonywania pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r.) zawężone jest jednak wyłącznie do tych ubezpieczonych, którzy na dzień 1 stycznia 2009 r. legitymują się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Nie wystarczy zatem wykazanie się na ten dzień wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak twierdził wnioskodawca, albowiem konieczne jest także, aby praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (art. 49 pkt 3).

Wskazać należy, że w zakresie interpretacji przepisu art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych zapadł wyrok Sądu Najwyższego z 13.3.2012 r. w sprawie II UK 164/11, w którym SN stwierdził, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub przepisów dotychczasowych) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1.1.2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej takiemu ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze dziś nie może być kwalifikowany w ten sposób. Sąd Najwyższy stwierdził, że nie spełnia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych ubezpieczony, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Jeśli więc prace wykonywane przez uprawnionego we wskazywanych przez niego okresach nie były ani pracami w szczególnych warunkach, ani w szczególnym charakterze w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów art. 3 ust. 1 i 3 w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej (podobnie wyr. SN z 4.9.2012 r., I UK 164/12, w którego tezie stwierdzono, że określenie "okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3" zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Wobec tego warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy, jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do

przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonej, której dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

Nie zachodziły zatem podstawy do przyznania wnioskodawcy emerytury pomostowej. Wnioskodawca nie spełnia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ wykazane przez niego okresy pracy, nie są okresami pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Należy zauważyć, że wnioskodawca domagał się zaliczenia pracy wykonywanej na stanowisku ucznia operatora ruchowo przewozowego kolei, nastawniczego/ od 1.07.1975r do 29.02.1980r – 4 lata 8 miesięcy/ ,kasjera biletowo-bagażowego, ekspedytora .

Na marginesie dodatkowo wskazać należy, że ubezpieczony nie legitymuje się nawet okresem 15 letnim pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS na 1.01.1991r . Do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, o co wnosi ubezpieczony, nie można zaliczyć pracy w charakterze ucznia operatora –ruchowo przewozowego. Jak wskazał sam ubezpieczony w czasie nauki przez 3 dni w tygodniu uczęszczał na zajęcia szkolne /teoretyczne/, a 3 dni odbywał praktyki w ramach stosunku pracy. Okres nauki zawodu odbywanej przed 1.01.75r. w ramach umowy zawartej w ramach na podstawie przepisów ustawy z 2.07.58r. o nauce zawodu, przyuczaniu do pracy i w warunkach przyuczania młodocianych w zakładzie oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu komunikacji.

W myśl §2 ust 1 cytowanego wyżej Rozporządzenia z 7.02.83r. okresami pracy uzasadniającymi prawo doświadczeń na warunkach w nich przewidzianych są okresy, w których praca w warunkach szczególnych wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Na stanowisku pracy ucznia zawodu przewidziana była norma czasu pracy w liczbie 6 godzin dziennie i 36 tygodniowo. Ubezpieczony sam przyznał, że we wszystkich latach nauki nie pracował w ilości godzin przewidzianego dla danego stanowiska, albowiem obowiązany był do doksztalcania zawodowego w ramach zajęć teoretycznych.

Ze względu na połączenie nauki zawodu z obowiązkiem doksztalcania się w szkole zawodowej okres ten nie może stanowić okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej na zasadach określonych w §2 Rozporządzenia z 7.02.83r., gdyż z założenia uczeń przyuczany do wykonywania określonych w art. 32 ust 2 ustawy o emeryturach i rentach prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia nie mógł wykonywać ,i co sam przyznał ubezpieczony nie wykonywał jej ,w pełnym wymiarze czasu pracy dla danego stanowiska.

(vide wyrok SN z 20.01.11r.II UK 169/10 i postanowienie SN z 19.01.2012 I UK 298/11 i postanowienie SN z 9.01.12r. I UK 262/11).

Zwrócić należy uwagę ,że w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7.02.1983r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze oraz zarządzeniu nr 64 Ministra Komunikacji z 29 czerwca 1983r w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji ,których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej jako prace wykonywane w warunkach szczególnych wymienia min. monterów urządzeń zabezpieczenia ruch, nastawniczego ,brak jest w tym wykazie stanowiska ekspedytora i kasjera biletowo-bagażowego, a więc okresy pracy na tych stanowiskach nie mogą być zaliczone nawet do wykonywania pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych.

Z powyższego wynika, że ubezpieczony przed 31 grudnia 2008r.. nie wykazał 15 lat pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Ustawa ta w załączniku 2 wymienia bowiem Prace maszynistów pojazdów trakcyjnych (maszynista pojazdów trakcyjnych, maszynista instruktor, maszynista zakładowy, maszynista

wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej, kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM, pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych) i kierowników pociągów./ poz 5/ i Prace bezpośrednio przy ustawianiu drogi przebiegu pociągów i pojazdów metra (dyżurny ruchu, nastawni -czy, manewrowy, ustawiacz, zwrotniczy, rewident taboru bezpośrednio potwierdzający bezpieczeństwo pociągu, dyspozytor ruchu metra, dyżurny ruchu i stacji metra)./poz 6/ Załącznik Nr 2 i nie wymienia pracy kasjera biletowo-bagażowego i ekspedytora jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Poza tym należy wskazać, że przewidziane prawo do emerytury pomostowej jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

Podzielając takie rozumienie instytucji emerytury pomostowej, należy stwierdzić, że ustawodawca w załącznikach nr 1 i 2 w sposób ścisły i wyczerpujący uregulował rodzaje prac wykonywanych w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze. Oznacza to, że wymienione w nim prace stanowią katalog zamknięty i tym samym wyłącznie wykonywanie tych prac uprawnia do nabycia emerytury pomostowej. Dla nabycia emerytury pomostowej istotne jest wyłącznie wykonywanie pracy określonej w powyższych załącznikach. Wobec tego również z tych powodów nie ma podstaw do zakwalifikowania pracy wykonywanej przez wnioskodawcę do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając powyższe na mocy przepisu art. 477¹⁴ §1 k.p.c. odwołanie podlegało oddaleniu.